

Vort Norden er Eenhed!

Taler

Johan Sebastian Welhaven

Dato

23 juni 1856

Sted

Christiania

Omstendigheter

Tale etter det norske studentertog til Sverige

- 1 I den samme Lund, hvor vi modtog de svenske Brødre, hvis Trofasthed og Gjestevenskab i fuldeste Maal har gjort Gjengjeld, hilses nu Upsalafarerne af Venner og Landsmænd og kan besvare Velkomsten med ublandet Glæde; thi Himlen har med sin mildeste Førelse seet ned paa vore Veie, og kronet over
- 5 Haab og Forventning denne minderige Reisefærd.

Vel kan det Udtryk her komme til Anvendelse, hvormed de mærkelige Afbrydelser af Hverdagslivet betegnes, naar vi sige: det Oplevede er som et Eventyr, som en Drøm. Ofte nok er dette Ord hørt i vor glade Kreds.

- 10 Eventyrligt og som en vidunderlig Drøm gik vor Fart over de store Søvidder, medens Sommersolen legede paa Vandet, og Sang og Strengespil lød fra Dækket. Vi saa Broderlandenes Kyster snart dukke frem, hilsende med Lundenes grønne Faner, og med de forventningsfulde Hjerters Glædestegn, snart blaanende hen i det Fjerne, som for at drage os dybere ind til nye Syner.
- 15 Vidunderlige syntes os de festlige Stevnemøder med Brødrene paa det Blaa, der forudm skjalt ved Fædrenes forbitrede Kampe. Hvor glædeligt vinkede nu Bannerfligene med de gamle stridbare Farver, vinkede til Velkomst og Afsked, modtagne og fulgte til det sidste Glimt af saa talrige tindrende Blik! Og nu Besøget paa de mange Mindesteder i vort store nordiske Hjem. Hvor talende
- 20 stode her Historiens Varselstegn over Erindringsdybene og hvor friskt spirede den nye Tid af Gruser! Vor hurtige Drage foer susende fra Strand til Strand, og bar os ind mellem de skinnende Mure af Nordens skønneste og minderigeste Stad, om hvis Paladser og malmstøbte Heltebilleder de store livfulde Menneskestrømme hilsende os velkomne. Alvorlig skøn og aftenskygget var
- 25 Farten til det gamle Upsal, det tidligste Kultursæde i Norden, med sine Hedenolds Houge og sit høitreste, ærværdige Tempel, og dog med det unge svulmende Liv, der favnede og omtønde os i de pragtfulde løvbuer. For vor

Erindring skinner over Sveriges Jord Somrens og Festernes forenede Glands, og
30 skjønnest udhæver sig i dette Lys vor elskede Landsfaders Hjem, det Hjem, hvor
han i Sandhed favner vidt, fordi hans Ædelsind omslutter tvende Folks
Kjerlighed, medens han vaager over deres Pagt.

Vi vendte vor Stavn fra Mælarens Kyster, og med Hænder, der vinkede til
35 Afsked, greb vi de tilkastede Blomster. Og hvor vidunderlig snart, og under
hvilken smilende Himmel førtes vi til den anden Kongestad, og til ny fælles
Velkomst. Her, hvor Norske og Danske gennem Aarhundreder med hinanden
har grundet en Kultur og et Sprog, hvori vort hele aandelige Liv har slaaet de
dybeste Rødder, og som derfor skal bevare sit Præg i vort Folks Udvikling,
40 saalænge det har Skrift og Mæle, her maatte det vel for mangt et ungdommeligt
Sind være en overraskende Følelse med Eet at stedes for dette Fremmede, der
dog er os saa hjemligt, at dvæle ved det gamle Broderskabs mangfoldige
Mindetegn, og, i Mødets Glandspunkt, at leires ved det kongelige Bord, under
de store vidtskyggende Bøge, medens Hornklangen udtonede over Sletten
45 Fjeldets Melodier. - Saa gik det hjemad med Higen og Længsel, og skøn blev
Togets Fuldendelse. Den deiligste Solnedgang splittede over denne fagre Dals
Aasrygge de sidste Taageskyer, og med vort Silkebanner i Stavn skred Ganger
Rolf ind i Modtagelsens Jubel.

50 Ja, det Hele er som en vidunderlig Drøm; og vil Nogen lægge Vægr paa dette
Udtryk, da lad ham betænke, at der gives sande Drømme, erindre hvad en
gammel Sanger har sagt, at der er Drømme, som komme fra den øverste Gud,
betydningsfulde, løfterige. Men her er usigelig Mere end Drøm. Norges
akademiske Ungdom har dog ei drømt i disse Glædesdage; den har følt med fuld
55 Hjertekraft, seet og hørt med opladt Sands. Aldrig før har nogen Skare af
Nordmænd vunder et saadant overskuende Syn paa al Norden, saadanne
levende Blik for ders Liv og Væsen. Vidnerne ere mange, Kjendsgjærningerne de
samme. Vi tilraabe Eder, Landsmænd, ud af den friskeste Erfarings Fylde: Vort
Norden er Eenhed! O, hvor rigt og mangfoldigt tegnet, men derfor desmere
60 velsignet. For denne Tanke, der overalt traadte os nær, have vi i Meddelelsernes
og Beskuelsens Nu seet de tillærte Fordomme, den raisonnerende Tvivls
Betrenkeligheder henblegne til Intet. Og er der Nogen blandt os, der drog med
af den blotte Reiselyst, han skal dog have følt, at den stærkeste Fornemmelse,
der overkom ham i Bevægelsen, var Glæde over Norden og den Alvorstone, som
65 rørte sig deri. Sandelig just i denne Stemning har Svenskes, Danskes og Norskes
festligglade Samliv fundet det Præg af Inderlighed, der kan samle Indtrykkene

og varig fordybe dem.

70 Men denne gjensidige Forstaaelse og Tilegnelse er og bliver den skandinaviske
Bestræbelses Kjerne. Dette har Vort Tog umiddelbart foreholdt Deeltagerne;
det har vist dem, at Eenhedstanken er i dybeste Virkelighed grundet, saavist som
den under Sondring og Fjernelse, i de snævrere Kredses Særinteresse, er bleven
75 fordunklet eller miskjendt. Ja det stod for Alles Blik, hvor mægtigt Natur og
Aand har rilhobeføiet disse Lande og stille fastholdt sit Verk gennem Tidernes
Uret og Splittelser. Hvo kan opregne alle de Ligheder, som kom os for Øie og
anskueliggjorde os Eenheden. Hvor ofte gav denne sig Vidnesbyrd i stille
Betragtninger, som i Overraskelsens Udbrud! Vi saa den svenske og danske
Natur i mild Sammensmeltning, og atter var Stockholms Skjergaard et
80 fuldkomment Gjenbillede af norske Kystpartier; endelig paa de nordiske Landes
yderste Østpunkt, paa Gothland, kom et Folkefærd og et Tungemaal os imøde,
der syntes at tilhøre Norges vestligste Fjordegne. Saaledes er Nordens Elementer
samlede og forbundne efter en Ordning, hvis Væsen vi mere og mer skal lære at
fatte. At være bevidst medvirkende i den mægtige Udfoldelse, at føle
85 Tilstrømningen af den rigere Livskraft, at nyde den større Tryghed, Frihed og
Anvendelse for enhver Idræt og Bestræbelse, er dette ei en vinkende Udsigt?
Hvor er den Normand, der ei skulde gribe dette som et uforligneligt Gode, som
en Opløftelse for Folket!

90 Jeg mener, at denne Eenhedsbevidsthed nu er kommet i fuldere Væxer, at den
forlanger at udbrede sig i Livet, ei ifølge noget bestemt politisk Projekt, der
forelægges til nær Afslutning, men ifølge sin egen Udviklingstrang. Og sandelig,
den har en vidløftig Gjerning at udføre for sin Fremgang og Frigjørelse. Denne
Narurvæxt skal sprænge saa mange Baand af kunstige Systemer, udbrede sig over
95 saadanne Vidder af Skilsmisse, der efterhaanden har lagt sig mellem Folkene, at
vi vel maa ønske den sin Frist, og frygte det Program fra idag eller imorgen, der
ved eet Slag vil bringe Afgjørelsen.

Og, held os! Det sande politiske Udgangspunkt for Nordens store Forening er
100 allerede fundet. Nu se vi det tydeligt. Norges Forbund med Sverige er den gode
Spiregrund, hvori en dybtgjemt Sæd er slaaet an. De Danske føle det som vi.
Atter staar Norge betydningsfuldt mellem Sverige og Danmark; ei længere som
Stridsgjenstand, men som et villigt forenende Led. Natur og Statsvæsen
forbinder os med Sverige; et langt Samlivs uforgængelige Indstiftelser og
105 Tilstande med Danmark. Gjennem alle Tre gaa store Grundtræk af den samme

Folkekarakter. Ja, Forskjellighedene selv ere tiltrækkende, som naar Forstmændene sige, at Bøg og Gran enes gjerne og trives godt hos hinanden. Og saaledes har vi seet og oplevet det.

110

Tusinde akademiske Ynglinge fra disse Riger have nu med hverandre delt den store Forhaabning - hvor ere de alle om nogle Aar? Adspredte i alvorlig Virken over det ganske Norden. Maatte Enhver af dem bidrage Sit til Samklangen mellem Folkene! Men til Eder især, mine unge Reisefæller, henvender jeg Ordet
115 i vore deeltagende Landsmænds Kreds. Bevarer disse Indtryk, saa at deres fulde Kraft kan følge med Eder, naar I drage ind mellem Fjeldene til Eders Livsgjerning; fremmer det nordiske Broderskabs Væxt i Byer og Bygder, og slipper ei den Forvisning, at det forenede Norden skal aabne større og lysere Baner for Norges kommende Slægter!

120

Kilde

J. S. Welhaven: Samlede verker, Oslo 1990-1992, bd. 4, s. 355-358.

Emner

Union, Unionsoppløsning

125

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vort-norden-er-eenhed>

130

135

140